

MINDSZENTI LAP

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . . . 2 frt — kr.
Fél évre . . . . . 1 frt — kr.
Negyed évre . . . . . — frt 50 kr.

VEGYES TARTALMU HETILAP. MEGJELEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ HIVATAL

Weisz Ignác nyomdájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények, előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.

HIRDETÉSEKET

nyilt-téri közleményeket a kiadó hivatal jutányos ár mellett közöl.

Mi lesz?

Méltán kérdezhetjük, mi lesz közutainkkal? A jámbor óhajok világában vesz-e el a mindszent-szegvári közut kiköveztetése és a mindszeri átkelési szakasz koczkaköburkolatának további folytatása?

Ha eltekintünk is a mindszent-szegvári országot kiépítésétől, de nem térhetünk napirendre a mi átkelési szakaszunk köburkolatának további kiépítése felett.

Van egy darab kifogástalan köburkolatunk, a vasuttól a temető sarkáig mutatoul, hogy milyen leendő az átkelési szakaszunk in illo tempore, mikor ki fog épülni!

Terhel-e valakit a muladékosság vádja, hogy koczkautunk folytatását a megfeneklés stádiumából kiemelni annyira nehézséggel jár? s ha terhel? kit? Kitudná ezt megmondani? Hogy annak idejében, mikor ama meglevő darab ut kikövezésére kérték a kormány jóváhagyását, miért nem terjesztették az egész átkelési szakasz tervét a kormány jóváhagyása alá, ismét oly téma, mely felett talán vitatkozni lehet, de a dolog mikéni állását megvilágítani nagyon nehéz.

A vármegyét muladékosságról nem vádolhatjuk, a vármegye azt mondja, nincs terv a mindszeri átkelési szakaszra, tehát tehetetlenül állok ez ut kiépítésének kérdésével szemben. A vármegye az 1898. év folyamán tisztán új utak építésére kiadott: 160,311 frt 49 krt. — Tehát a vármegyén nincs stagnálás, a mely utszakaszra van terv s költségvetés, ott épít.

A kormány — melyet mindenben s így az utak építési tervénél is az utolsó szó illeti — szinte nem lehet muladékossággal vádolni, elfogultsággal igen, mert átkelési szakaszunk utépítési tervét, a kákán csomót keresve, oly kicsiny dologért utalta vissza újbóli átdolgozásra az államépítészeti hivatalhoz, hogy ez eljárást nem bíráltnak, hanem inkább bosszantó szörszálhasogatásnak minősíthetjük.

Lent fekszik tehát a terv az államépítészeti hivatalnál módosítás vegett. A látszat az, mintha az államépítészeti hivatal kedvét veszette volna e terv átdolgozásához, mást nem mondhatunk, mert azon időtől, mióta a terv nevezett hivatalban hever, már ily kis utszakaszról egy teljesen új terv és költségvetést lehetett volna készíteni. Se okunk, se jogunk az államépítészeti hivatalt cinizmusról vádolni, belátjuk, hogy megyénk területén éppen a rohamosan tervezett s kiépítés alatt álló műutak teljesen igénybe veszik nevezett hivatal erejét s idejét; belátjuk azt is, hogy ekkora elfoglaltság mellett még egyik munkabíró tisztviselője is a kormány által több hónapra más megye szolgálatára vezényeltetvén, a hivatal ezáltal bizonyos benuást szenvedett: mégis muladékosság terheli az államépítészeti hivatalt oly értelemben, hogy oly kolosszális munka keresztülvitelére — minő megyénk területén a gőzerővel eszközölt utépítés — egy vagy két segéd szakértőt a kormánytól kérelmezni még folyton késik. Azért kérdezzük az államépítészeti hivatalt, hogy mi lesz?

Mily óriás eredmény észlelhető a szentes-aradi utvonal építésénél! Ha párhuzamot húzunk e hosszú vonal s a mi átkelési szakaszunk közt, emez elenyésző csekélységnek tünik fel, szembe állitva amazzal, azért ne nyugodjunk meg e mai állapotban, még gondolatnak se járja meg az, hogy egy hosszú saras télen át még a vasuthoz is csak száználmas vergődés árán juthassunk.

Lépjön ki községünk a küzdő térre s a községi képviselő utján mozgassa a dolgot úgy a megyén, mint az államépítészeti hivatalnál, esetleg a miniszteriumnál is, hogy koczka utunk legalább a legkeresettebb szakaszon, t. i. a temetőtől a tiszai révig még ez évben kiépüljön. Van még három kedvező hónap az utépítésre s mindössze 1½—2 kilométer utszakaszról van szó. Mozgassuk a dolgot, tegyünk meg minden lehetőt a saját érdekünkben, mert ha mi magunk összedugott

kézzel, falusi egykedvűséggel várjuk azt, hogy más kaparja ki a parázból számunkra a sült gesztenyét, bizonybizony éhen fogunk maradni. Aztán hogy is mondják a magyarok? „Nincs lehetetlenség, hanem csak tehetetlenség.”

Teendők.

I.

Midőn a jövő teendőiről gondolkozunk, kell hogy egy futó pillantást vessünk vissza a multra.

A mult az életnek mestere; ez tanít meg arra, hogy a mi cselekedatinkben felületes, vagy éppen rossz volt, azt a jövőben kerüljük; ami pedig jó és gyakorlatinak bizonyult, azt a jövőben is ápoljuk és fejlesszük.

Ha visszapillantunk községi életünk multjára, abban nem sok vigasztalót találunk.

Községünk népessége csekély volt még a mult század közepén is. 1745-ben volt itt 1667 lélek; 1835-ben 5536 és ma van 10,000 lélek.

Lakosságunk a multban kizárólag a földmivelés és halászatból élt, a külvilággal semmi érintkezésben nem lévén, saját szokásai s erkölcei közt egész élete a mindennapiság tömkelegében folyt le.

Mindössze pár évtizede, hogy a szellemi élet terén is bizonyos úde életre valódot tapasztalunk. Az irni olvasni nem tudók serege megcsappant nemcsak, de már teljesen kihalóban van. A mai generáció már majdnem kivétel nélkül részesül az iskola elemi oktatásaiban, nemcsak a község falain belül, de azon kívül is a tanyákon.

Néhány évtized előtt e község szülötteiből tudományosan képzett ember nem került ki, ma már nem megvetendő számban vannak oly egyének, kik a tudományos pályákon közhasznu szolgálatot tesznek a hazának s mint szülőhelyük kimagasló alakjai tiszteletben állanak.

Keresik ifjaink ma már a kereskedelmi pályát és ipari szakmákat is; nem irtóznak a vasuti szolgálatról, majd a csendőrségnél keresik többen jövőjüket, szóval kibontakoztak úgy az ifjak mint a szülők ama ósdi helytelen szokásból, minélfogva az egész család egy fedél alatt lakott életfogytiglan, legfeljebb akkor vált ki egyik másik tagja a családnak a közös háztartásból, amikor már úgy zsufolva voltak, mint a megtelt méhkaptár, s a rajzás elkerülhetetlen volt.

Egyet azonban helytelenitenünk kell

ifjaink részéről s ez az, hogy a katonai pályán jövőjét megalapítani elmulasztja. Vesszem azokat, kik bármelyik fegyvernemnél altisztekké lettek, a három évi szolgálat leteltével maradásra kéretnek, rangfokozatban előre lépnének, zsoldjuk tetemesen emelkednék, mindezek daczára futva-futnak haza, hogy minél előbb megússzák. Még tudjuk menteni azokat, kikre itthon némi kis földbirtok, ház stb. vár, ha ott hagyják altiszi állásukat; ellenben megrovandók azok, kikre itthon a legszegényebb sors, a nehéz munka, kubi-kos talicska várokozik, meg nem számolnak a nehéz megélhetési viszonyokkal s igába hajtják fejüket, lerongyosodnak, majdnem elszállnak úgy, hogy pár év forgása után nem lehet rájuk ismerni, holott mint altisztek gond nélkül életet élhetnének. Hogy ezek miért szaporítják a szegények számát? csakugyan nehéz megérteni.

Az utóbbi évtizedben oly intézmények létesültek községünk életében, melyek szilárd alapul szolgálnak annak jövője megállapítására.

1883. évi június 12-én tétetett meg Wimmer Károly által a közgyűlésen az indítvány arra, hogy váltsa meg a község örgróf Pallavicini Sándor urtól a regále jogot s vegye meg a kurczarétent és Tófenéken közvetlen a község alatt elterülő területeket. Az ige — bár nagy harcok közepette, — testté lett s tulzás nélkül elmondhatjuk, hogy e megváltás és adásvétel indítványozása, keresztülvitele képezi községünk jövőjének alapját.

1893. október 21-én nyílt meg vasutunk, melynek létesítéséhez községünk 100,000 forinttal járult. Felesleges volna ennek áldásos voltát tüzetesen tárgyalnunk, hiszen büszkeségünket képezi ez, mely után egykor annyi hévvel sovárogtunk, csupán azt jegyezzük meg, hogy a vasut egy kis kalmár-szellemet plántált népünkbe, kívánatos volna, hogy e szellem minél széle-

sebb körben hódítana, de ezidőszent hiányzik még lakosságunknál a tőke, melyet előnyösen forgathatna, azonban éltet bennünket a remény, hogy a mi halad el nem marad.

Rohamosan keletkeztek ez után egyéb czélszerű s hasznos intézményeink: az ártézi-kut; utcáink csatornázása, folyóban van műtünk kiépítése, miknek létesítésére községünk 50%-kal járult.

Sokat tettünk idáig, de mindez csak alap, melyen válvetett munka s igyekszettel kiépethetjük községünk kulturális épületét.

De hol kezdjük? Mi a teendőnk?

Központi iskola; kisdud-óvoda; nőgyelet alakítása: mindezekről jövő szá-munkban.

VEGYESEK.

— Gyűlés. A magyar szent korona országai vörös-kereszt egyletének csongrádmegyei választmánya a fiókegyetek számadásainak felülvizsgálása czéljából, valamint az egyleti élet terén szükségesnek mutatkozó sürgős intézkedések megbeszélése végett Szentesen f. hó 24-én d. e. 10 órakor a vármegyeház alispáni elfogadó termében ülést tart.

— Szeszélyes esőjárás. Uly furcsa ez évben: az esőjárás, hogy komikumnak is beillik. 16-án községünkben jó eső volt, fokozatosabb mérvben ontották azonban a fellegek a vizet a kurczaoldali tanyák körül, 18-án jéggel vegyest zuhogott erős eső volt a téglási tanyákon, H. M. Vásárhely s Szegeden, mindenütt jéggel. Az egyik helyen zavartalanul dolgoznak, másutt pár kilométerrel odább meg fülög az-

nak a munkások. A Tisza ellenkező részén a tömörkényi szőlők szokatlan nagy esőt kapnak, ellenben lejjebb Levelén és környéke pedig már óhajtana egy kis esőt.

— Földbérlet. Említettük mult szá-munkban, hogy Novák urad. Inspektor ur Pallavicini Sándor örgróf urral teszi magát erinkezésbe a mindszentiiek által kért földbérlet ügyében. Mint megbízható forrásból értesülünk az Örgróf ur nemidegenkedik az eszmétől, sőt magáévá tette az ügyet, mi által a legszebb reményekkel kecsegtet a bérleti ügy.

— A tennis pályán. f. hó 17-ike óta az esti órákban szép közönség hódol a lapda-játék élvezeteinek. Még csak a mult évben alakult meg s az idén már községünk színe-java tagja ezen társaságnak. Ebből pedig azt tapasztalhatjuk, hogy közönségünk nagyon is kedveli társas a életet s idáig is csupán az volt az oka, hogy részesülnünk benne nem lehetett, mert nem volt ki annak érdekében kezdeményező lépést tett volna. Nagyon czélszerűnek talál-nók, ha a tennisező társaság állandó clubbot alakítana s nem csak a labda-játék, de más oldalról is vezetőként szerepelne társadalmi életünk szorosabbá tételén.

— Buza árák. Általános a nézet, hogy az idén meg lesz a magyar buzának az ára, nem csak azért mert nálunk se emi-nens a termés, de főleg azért, mert Románia, Oroszország sőt maga Amerika is — mik a legfélelmesebb vetélytársaink a buzapiacson — nem szállíthatnak buzát rossz levén a termésök. Ep azért figyelmeztetik a jobb indulatu fővárosi lapok a gaz-

TÁRCZA.

Belzebub.

— Egy rendőrtisztviselő emlékirataiból. —

— Hm ez a rendőrségi szakférfiak szemében külömséget jelenthet, a laikus, különösen báró Rományi barátomra nézve azonban nagyon különös lehet; a hatás ugyanaz, habár megmagyarázhatatlan, hogyan szerezhették meg a tolvajok a betörésmentes pénzszekrényhez illő kulcsot.

— Es különösen ily komplikált szerkezetnél. Hiszen Sir Weltonnak kezében volt a kulcs.

— Ugy? Ah igen, emlékszem, hogy azt társaságunkban éppen sajátságánál fogva megmutatta, közvetlenül a pénzszekrény megérkezése után. Oszintén megvallva, semmi figyelmet sem fordítottam rá.

— De megjegyezte, hogy most már nyugodtan alhatok. Nekem talány marad ez a dolog, bár mennyit is töröm rajta a fejem. Ha nem élnék olyan felvilágosított korban, kísértésbe jönnék ember föl-lötti beavatkozásra gondolni.

— Belzebubra ugy-e bár, báró ur, ve-tém közbe mosolyogva.

Sir Welton meglepetve nézett reám.

— Hova gondol, főkapitány ur! „Bel-

zebub“ ugyan sok munkát adott az angol rendőrségnek, azonban régen el tünt és tényleg vagy valamely börtönben mozáliasan holt.

— Belzebub? kérdezé báró Rományi.

— Igen, ez az álneve egy annak idején hirhedt angol tolvajnak akire úgy lát-szik gondolt a főkapitány ur.

Nem, Sir Welton tévedett, csak véletlenül tettem Belzebubról említést. Hogy további kérdésektől meneküljek és ne kelljen bevallanom, hogy Sir Welton „Belzebub“-ját nem ösmerem, elbucuszam és hazatértem. A késő éjjeli óra daczára hivatalomba siettem és elhozattam tolvaj albumunk angolországi részét. Egyuttal John Smitt-ért küldöttem, aki a londoni titkos rendőrségnek volt előbb tagja és most az angol gonosztevők részére külön detektívünk.

Tolvajalbumunk angol része a férfi és női tanulmányfők igen gazdag gyűjteménye és a fáradság, melyet annak és magyarázó szövegének áttekintése okozott, nem volt csekély. Még nem értem a kívánt eredményhez, amikor belépett John Smitt.

— Ösmer-e egy angol gonosztevőt, akinek tolvaj neve „Belzebub“ kérdezem tőle.

— Belzebub? Hogyne ösmerném, főkapitány ur, az Jack Hariss, valamikor a legraffináltabb angol tolvajok egyike, most azonban valószínűleg több évi fog házban van.

Felütöttem a tárgymutatót Jack Ha-

riss, született Manchesterben, 1838-ban, szokásos tolvaj, nemzetközi tolvajbandával van összeköttetésben, igen veszélyes. Tanult műszerész. Alkulcsok készítésében specialista. 136. számú arczkép.

136. számú arczkép. Egy még fiatal erős testalkatu férfi, erős szőke bajussza és pelyhedező szakállal, valódi angol arcvonások.

— Ah, John Smitt, ösmeri ezeket az arcvonásokat?

— Igenis, Harrist Londonban többször láttam.

— Londonban igen, de itt kire hasonlít ez az arczkép.

John Smitt egy darabig gondolkozott, azután tagadóan rázta fejét.

— Sir Welton?

A detektív homlokára ütött

— Ah most már értem miért volt olyan ismerős az arca. De eddig nem találtam rá magyarázatot. Nevezetes ha Sir Weltont szakál nélkül gondoljuk a hasonlatosság föltűnő.

Sir Welton a gazdag ánglius, kit Lorai grófnő vezetett be a társaságba, ez a gentleman megjelenésű ur és Jack Hariss a szokásos tolvaj, lehetetlenséges-e. Es mégis csak néhány órával ezelőtt állítottam, hogy a rendőrség szemeiben nincsen lehetetlenség.

A hasonlatosság tény, Sir Welton kocsisa távol tartotta a kritikus éjjelen báró Rományi komornyikját, Sir Welton pontosan ismerte a báró-lakás viszonyait,

daközönséget, hogy a buza eladásával várjon néhány hétig s ha rá van utalva az eladásra, csak annyit adjon el, mennyinek árával elodázhatatlan szükségleteit fedezheti.

— Az „Iparosok és Kereskedők Köre“ f. hó 16-án tartotta évi rendes közgyűlését, melyen is az elnökség évi jelentésének felolvasása után a választások ejtettek meg. Megválasztottak: Elnök Wimmer Károly, alelnök Falábu Imre, jegyző Vitos János, könyvtárnok Schwartz Ignác, szolga Kádár János. Választmányi tagok: Tormásy Miklós, Megyeri Pál, Baksay József, Pap Pál Pál, Mihály János, Balázs Lajos, Szolga András, Tar Lajos. Póttagok: Kovalik Deák József és Kirschner Jakab.

— Tiszába fult gyermek, Elekes Sándor ujosztási lakos 11 éves fia s Szécsényi Gáspár kis leánya a Baksay-Pap Pál féle hajóépítési telepen játszadoztak a teleken. A fiu egy uszó deszkadarabot pillantott meg, mit, mivel a part mentén uszott, ki akart venni a vízből. Fölszólitá játszótársát, hogy fogná meg kezét míg lehajol a deszkáért, mit a lányka készséggel meg is tett. Azonban a föld csakhamar csuszni kezdett a fiu lába alatt, mi közben a lányka elereszté kezét ez pedig a földdel együtt az örvénybe zuhant, hol halálát is lelta. Holttestét 21-én fogták ki a kis réttől mintegy 5 kilométernyire. Temetése f. hó 22-én ment végbe. Végzetes a dologban az, hogy Elekes Sándornak egy másik fia 1886-ban szintén a Tisza hullámaiban lelta sirját.

— Iskola épület ügy. Tömörkényi

atyánkfiai szintén államosították iskoláikat, mi jövő január 1-én lép életbe. Az állam képviselőjével kötött szerződés alapján tartozik Tömörkény még három tantermet a kor kívánalmának megfelelő tanítókkal együtt létesíteni. A község annyit kieszközölt, hogy e három tantermet sukcesszi-ve három év alatt építheti fel, úgy, hogy a legközelebbi tanévben már egy osztályt meg kell nyitnia. Még eddig az építkezéshez nem fogott a község. Van ott éppen a központban két ház eladó. Az egyik mintegy 10 év előtt épült s a községnek több éven át közházul s jegyzőlakul szolgált; a másik mindössze egy év előtt épült korcsma helyiségnek. Mindkét épület első tekintetre alkalmasnak látszik iskola helyiségre, azonban a dologból alig lesz valami, mert dr. Tergina tanfelügyelő megbízva az államépítési hivatal egyik szakértőjét az épületek felülvizsgálásával, ki oda nyilatkozott, hogy egyik épület se arra való, hogy középületül szolgálhasson. Baj lesz ha alapjából kell a szegény tömörkényieknek építkezniök, miután a kérdéses épületek mindegyikéhez olesó áron jutna a község.

— Petőfi emléke. Országszerte megindult a hazafias mozgalom, hogy hősi halállal halt nagy kritikuskunk emlékét 50 év múltán azzal a kegyelettel, olyan imponáló ünneppel üljük meg, a melyet csak megérdemel szabadságharcunk Tyrtausa, ki Romulusként félisten módjára hirtelen eltűnt szemünk elől, hogy annál csodásabb legyen az alakja, legendára nőjön ki a sorsa s bár halála bizonyos, mind végiglen várjuk. A mint dalait mindannyian énekeljük, költeményeit tüzzel olvassák mindenek, nincs csak egy is, ki nevét nem is-

merné, ép úgy senki sem akadhat, ki Petőfi ünnepén ne venne részt és ne ragaszkodnék mindahhoz, mi most, az ünneplő hangulat közben, Petőfire emlékezteti, a mi Petőfi dicsőségét hirdeti. Ünnepelni fog július 30-án az egész nemzet és ünnep lesz mindama helyeken, melyek Petőfivel valami vonatkozásban vannak. Ilyen ünnep készül a fővárosban Petőfinek ama nagy művészi emléke előtt is, melyen mint a szabadságharc eszméjének legideálisabb megtestesítője, Petőfi áll az első helyen; körülötte a győzelemre rohanó honvédsereg, melynek diadalmamora Petőfi arcán verődik vissza. Petőfi emléke e kép: a nagy-szebeni csatakörkép („Petőfi Bem táborában“). A művészek ecsettel hirdetik rajta Petőfi dicsőségét, a kép előtt pedig Petőfi irókortársai emelnek szót: Jókai Mór, Szász Károly, Gyulai Pál, Vadnay Károly stb., hogy elmondják emlékezőiket Petőfiről. A körképtársaság ugyanis emlékeztetéssé akarva tenni e félszázados forduló a legtökéletesebb Edisonféle fonográfön megszólaltatja Petőfinek még élő minden irókortársát, kik őt személyesen ismerték s a kik e célből írott Petőfi-emlékezőiket bementték a fonográfba. Kettős célt ért el ezzel. Elő emlékeket gyűjtött Petőfiről s megörökítette azok hangját is, kik maguk is a nagyidőknek nagy tanúi, irodalmunk legjelesebbjei. Ez élőszó-gyűjtemény aztán a Petőfi ház ereklyéi közé kerül, hogy késő unokáink is hallhassák a nagyjaink szavát, a mint Petőfit magasztalják. E gyűjtemény már most is a közönség rendelkezésére áll s a körkép látogatói minden nap díjtalanul hallhatják az említett szavát. S hogy a külső keret is megfeleljen a nagy időkre való visszaemlékezésnek, grf. Kreith Béla nagyértékű 48-as ereklyemuseumának színet-javát a körkép épületében helyezte el s ezeket a körkép látogatói szintén díjtalanul tekinthetik meg. Hogy pedig mindenki, a köznép-

a pénzszekrény vásárlását ő tanácsolta a bárónak.

Forrt a fejem, reszkető kézzel kaptam a báró Rományinál elkövetett lopás adatai után, kivettem belőlük a pénzszekrény kulcsát, mely corpus delictiként volt hozzájuk csatolva, erős világítás mellett, nagyító üvegen át megszámláltam és megmutattam azután a detektívnek.

— John Smidt, mit lát e kulcs harmadik ferde bevágásán, egészen a sarokban.

— Barna foltocskát, talán egy kis rozsdát.

Vigyázva nyultam tollkással a jelzett helyre.

— Ime nézze csak, minek tartja ezt most?

— Oh, ez kétségtelenül viaszkpárány.

— Csak parány, de bizonyíték, hogy a kulcsról viasz lenyomatot vettek. Végre nyomra akadunk. Rendelje ide azonnal Borák felügyelőt négy ügyes polgári rendőrrel.

Már csaknem éjfél volt, a mikor szintén az ujkörületben fekvő kis, elegáns palota előtt megjelentünk, a melyben Sir Welton lakott. Egy rendőr aki ott őrt állt, elének lépett.

— Sir Welton otthon van, kocsija azonban várja.

— Jól van, vonuljunk a kert fala mögé és tartsuk fel a kocsist. Borák felügyelő intsruálja embereit.

Türelmünk erős próbára tétetett. Félóra lefolyása után szinte nesztelenül tárult fel a nagy rácsos kapu és egy kétfogatu kocsi lassan czammogott kifelé. Körül volt véve a kocsi embereinktől. Borák felügyelő feltárta a kocsi ajtaját.

— Sir Welton, a törvény nevében letartóztatom.

Szurok fekete szakállal körített arc hajolt ki a kocsin.

— Nevem Remington, Sir Welton a palotában van. Kocsis előre!

Borák felügyelő határozatlanul állt a kocsi ajtaja előtt. Ugyanabban a pillanatban egy kéz lerántotta a kocsiban ülő körszakálát.

— Belzebub! Ezt a maszkot ismerem. On le van tartóztatva.

John Smidt volt, aki a másik oldalról szált a kocsiba. Egy elfolytott dühsikoly, egy lövés — a következő pillanatban a rendőrök a kocsiba hatoltak és Jack Harris meg volt kötözve.

Sir Welton-Harris a „Belzebub“ szócaska által, melyet Rományi bárónál véletlenül kiejtett, biztonságából ki lett riasztva és elhatározta, hogy még az éjjel elhagyja a várost és a gyanu elhárítása végett kocsival szándékozott a legközelebbi állomáshoz jutni, honnan express vonattal akart elillani. Elegáns bőröndjeinek kettős fenekei közt nem csak Rományi báró összes értéktárgyait, hanem azonkívül számos ékszert találtunk, melyek Jack Harrisra bizonyították a többi lopá-

sokat is. A rendszer, melyet a lopásoknál követett, épp oly raffinált, mint sikeres volt. Egy külföldi fürdőhelyen az előző évben gazdak angol álarczában viszonyt kezdett a már meglehetősen elvirult, de még mindig hódításra vágyó Lórai grófnóval, ide követte őt és az által sikerült a jobb körökbe jutnia. A társaságban egyrészt sikerrel játszott a gentlemant, másrészt nem mulasztott el alkalmat, hogy látogatásokon, fogadási estélyeken, jourokun a talajt gondosan elkészítse tolvaj eskurzióira és megszerezze magának a kulcs lenyomatokat.

A legnagyobb nyugalommal és elővigyázattal készült el csinyjeire, a melyeket oly éjjelen vitt keresztül, amikor tudta, hogy az uraság házon kívül van és a cselédséget távol tarthatta. Utóbbi a czinkostársaiából összeválogatott cselédsége végezte. A lopott tárgyakat — kizárólag könnyen szállítható drága kövek és ékszerek — titkon külföldre szállította, hol a messze elágazó tolvajbanda gyakorlólag tagjai értékesítették azokat.

Ebben leltük meg a magyarázatát, miért maradtak fáradozásaink hosszú időn át sikertelenek és talán még sok nyugtalan órákat okozott volna nekünk Jack Harris, ha a „Belzebub“ szócaska nem oldotta volna meg váratlanul a talányt.

Vége.

is áldozhasson e helyütt Petőfi s a nagy idők emlékének, a körkép-társaság 50 krról 30 krra szállította le a belépő díjat s ennek is egy részét a Petőfi-ház javára ajánlotta föl. Végezetül Petőfi és Bem kép-mását feltüntető emlékérmeket veretett a körkép-társaság, melyek árának egy része szintén a Petőfi-ház javára esik, hogy a közönség ez indirekt adományozásával is minél előbb fölépíthesse az áldozatkész magyar nép azt a házat, melybe azért fogung zarándokolni, hogy ott Petőfi ereklyéinek láttán lelkesedést, haza- és szabadságszeretetet tanuljunk Petőfitől.

— **Védekezés a szunyogok ellen.** Ismeretes dolog, hogy a legszebb nyári élvezeteket megrontja az ő tolakodó falánkságával egy hitvány, de annál inkább veszedelmes rovar, a szunyog. E kellemetlen ellenségtől való védelemre Bécsben Komp Tódor gépezetet talált ki, amely kisebb és nagyobb alakban készül, katlarszerű szerkezettel van ellátva, amelyben a tüzet gyújtva a feltaláló titkot képező porok a kifejlődő gőzök által kiáramlanak s míg a gőzök az emberi szervezetre kellemes, üdítő hatással vannak, szunyogoknak biztos pusztulást okoznak.

— **Gyémántos fogak.** Egy amerikai boxoló egy newyorki orvosnál gyémántos fogsort rendelt; azzal pótolta a versenyei folyamán elvesztett igazi fogait. — Erdekes tudni, hogy az Egyesült-Államokban van a legtöbb fogorvos. Évenként négy millió álfogat gyártanak Amerikában és a fogorvosok évenként 1000 kg. aranyat, 3000 kg. „plombot” és platinát dolgoznak föl, a minék értéke meghaladja az öt millió frankot. Louisvillében Lloyd Henry egy lovának csináltatott álfogakat. Hyderabad szultánja egy madraszi fogorvosnál közel 10,000 forint ára fogsort készíttetett.

CSARNOK.

Ötven év előtt.

1848. július 17. Fattaktól a magyar őrség visszaveri a szerbeket. A szerbek a megtámadott Földvart gyújtogatják, míg Bechtolt magyar vezér ki nem veri őket.

1848. július 18. Pöltenberg Ernő, a kápolnai hős Vadkert fölött a Lókos patakánál Anrep orosz tábornokkal erős harcot vív.

1849. július 19. Lüders Tolmusnál Juhász Dániel seregét a Vöröstornyai szorosba, majd innen a Heves alföldre nyomja, hol Omer basa lefegyverezi.

1848. július 20. Jellasics személyesen találkozza Hrabovszkyval, követelőleg felhívja, hogy a császári ház jóváhagyásával folytatott háborújával segítse.

1849. július 21. Szegeden az országgyűlésen Szemere benyújtja a nemzetiségnek kedvező törvényjavaslatot. Lüders megszállja Nagy-Szeben.

1849. július 22. Pöltenberg Harsány-nál megütközik Csevdajeff orosz tábornokkal. Görgei Miskolcznál van megrongált seregével felette rossz kondícióban.

1848. július 23. A szerbek Pancsovát hatalmukba kerítik.

1849. július 23. Clam Gallas hadteste fölött Semendriánál rövid de heves harc után Gál győzedelmeskedik.

* * *

Mátyás király levele. Mátyás király mikor a budai polgárok valamiért neheztelve, nem akartak előtte megjelenni, ezt a levélkét írta nekik:

Mátyás Isten kegyelméből a magyarok királya. Jó reggelt polgárok! Ha mind nem jöttök a királyhoz, fejeteket veszítetek. Budán. A király.

A zivatar és az ágyuzás.

Hazánkban is foglalkoznak azon eszmével, hogy a vészterhes fellegeket ágyuzással tegyék ártalmatlanná.

A stájerek szinte ágyuznak mozsarakból s az elért eredménnyel igen megvannak elégedve, a mennyiben a zivataros felhők, állításaik szerint, elkerülik határjaikat.

Az amerikaiak azonban ennek éppen az ellenkezőjét teszik, a mennyiben ágyuznak, robbantásokat eszközölnek azért, hogy felhőzetet, esőt állítsanak elő s az eredménnyel a körülményekhez képest ők is megvannak elégedve.

E két ellentét első tekintetre azt mutatná, hogy úgy a stájerek, valamint az amerikaiak törekvése hiú képzelődés, ha nem tudnók, hogy a természetben az ellentétek érintkeznek, a mi azt mutatja, hogy itt minden, a mi történik, az ingalengés, vagyis a hullámmozgás alapján megy végbe.

Egy és ugyanazon mineműségű erőhatást az inga emelkedését vagy esését, avagy a hullám hegyét vagy a hullám völgyét mozdíthatja elő, a szerint, a miként az erőhatása azt éri.

Az ágyuzás is egyszer felhőt csinálhat, másszor felhőt oszlathat szét, a mit igen könnyen megmagyarázhatunk, ha a felhő vagy az esőképződés mechanikai okát vesszük figyelembe.

A barométer azt mutatja, hogy egy bizonyos nyomás szűnése felhőzetet, esőt, növekedése pedig derületet, száraz időt hoz.

Ez a nyomás, a minket körülvevő levegőből jön, a mely felfelé mind ritkább és ritkább s legfelsőbb régióban ott uralg a mindeneket betöltő aether.

E légnyomás mechanikai okokból csak akkor lehet kisebb, ha a sűrűbb, nehezebb régréteg magassága csökken, ha pedig csökken, a csökkenés természetes okokból következtetve, csak egy hullámmozgás következménye lehet, reánk vonatkoztatva tehát egy hullámvölgy, vagy mint mi nevezzük, minimum, vagy depresszió, a mi nekünk felhőzetet, esőt hoz.

Ellenkezőleg, ha a légréteg magasságban növekedik, ez reánk nézve hullámhegyet alkot, amit mi maximumnak mondunk s derűs, száraz idővel jár.

A minimum és maximum egymást követik, a mi természetes is, mert a mélyítés által kiszorított levegőnek hely kell s ez kiemelkedve alkotja a hullámhegyet.

A derű és boru tehát csak egy lékhullámnak a minőségétől függ, a mint azt a meteorologia tanítja s a melyekre fektetik az ilyen intézetek minden jóslataikat, a mely hullámok azonban, mint látni fogjuk, mechanikai erők által könnyen megváltoztathatók, mert a léghullám, mint hullámmozgás nem lehet más, mint egy mechanikai ok, tehát egy mozgás következménye, a mely mint ilyen, egy másik erő által megmásítható.

A hang, a robbanás, az ágyuzás hangja a levegőben hullámmozgásokat okoz s

mint ilyen hullámmozgás, a léghullámot módosíthatja, vagy ha elég erős ahhoz, meg is változtathatja azt, vagyis továbbtolva, elmozdítva, hullámhegyet alkot ott, a hol hullámvölgy volt: tehát derületet, a a hol esett az eső és viszont. Másrésztől azonban módosíthatja azt még akként is, hogy nem tolja, de még erősebbé teszi azt, vagyis jobban esik az eső, vagy szárazabb lesz az idő.

Ez utóbbi azonban a valószínűség elmélete szerint is már sokkal ritkábban jöhet elő, mint az előbbi.

A magyarázat igen egyszerű, a hangozás is megfelelne a hozzáköött várakozásnak, ha elég erős hanghullámot ébresztene a levegőben arra nézve, hogy azt a léghullámot tova mozdítsa, a melynek közeledő völgye hozza a vihart. A robbanás, a mozsarazás, az ágyuzás is csak akkor hasznos, ha hullámai az említett léghullámot tova tolni képesek.

Ezt különben magában a természetben is látja az ember ősidők óta s tapasztalásból tudja, hogy az erős dörgés, villámlással járó zivatarok legnagyobb részt igen hamar elmúlnak s a legteresebb fekete felhők helyéről is csakhamar mosolyogva tekint le a kék ég s lövel le a játszó napsugár, tehát csak robbanás kell hozzá. Vagy ösmeretes az is, hogy ha sokkal előbb halljuk a zengést, a dörgést az eső előtt, úgy az eső többnyire elmúlik s mi nem kapunk belőle semmit, mert a dörgés okozta hullámok oszlatólag hatottak a légköri felhőképződés hullámaira.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Mindszent község váltságügyi bizottsága részéről közhírré tétetik, miszerint a Kurczaréti 12 évre hasznosbérbe adandó földek árverezése a helyszínén **folyó évi augusztus hó 7-ik és következő napjain,** mindenkor a délelőtti órákban fog eszközöltetni, mihez az árverezők meghívottnak.

Hivatalos órákban az árverési feltetelek az aljegyzői hivatalban megtekinthetők.

Mindszent, 1899. július 14.

Tóth Mihály

2-3.

biró.

Népmozgalmi adatok a lefolyt hétről:

I

Születtek:

Szécsényi Piroška, Jaksa Sándor, Gyapjas Sándor.

II

Meghaltak:

Szolnoki Rozál 3 hónapos, aszkór.
Bereczki Anna 12 napos, rángások.
Pap József 18 napos, rángások.
Elekes Sándor 11 éves vízbefulás.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

Weisz Ignác.